

Обґрунтування актуальності НДР

кафедри української мови

філологічного факультету

Тема кафедри: «Українська мова в полідискурсивному просторі сучасної комунікації» (01 січня 2021 р. – 12 грудня 2023 р.). № держреєстрації: 0121u108575). Науковий керівник – Сіроштан Т. В.

Тема дослідження кафедри «Українська мова в полідискурсивному просторі сучасної комунікації» органічно вплітається в науковий контекст сучасних лінгвістичних досліджень.

Принципово нова реальність початку ХХІ ст. спричинила виникнення незвичних форм функціонування української мови. На сьогодні постала нагальна потреба комплексного дослідження динамічної взаємодії новацій і традицій у полідискурсивному просторі вітчизняної комунікації. Необхідність простежити траєкторію еволюції й трансформації дискурсів, що утворюють україномовний комунікативний простір, становить значний науковий інтерес.

Актуальність наукової теми зумовлена приналежністю її до сучасної наукової парадигми антропоцентричного й функційного характеру, зацікавленістю сучасного мовознавства моделюванням мови як безпосередньої діяльності людини. Модель мови як складного й багаторівневого об'єкта потребує усвідомлення її специфіки й вироблення принципово нової методології дослідження.

Актуальним залишається питання формування успішного фахівця, який уміє навчатися впродовж життя, критично мислити та спілкуватися в багатокультурному середовищі, тому постійного удосконалення потребують різні аспекти (методики) викладання української мови.

В умовах нової соціальної взаємодії викладачами кафедри української мови вперше поставлені й вирішуються питання співвідношення нового й традиційного в динаміці розвитку української мови в полідискурсивному просторі. Важливими виявилися такі аспекти вітчизняного мовознавства та

лінгводидактики: граматики української мови в сучасних парадигмах лінгвістики; константи української лінгвокультури; стратегічне використання мовних засобів у нейролінгвістичному програмуванні; когнітивно-стилістична природа мовних знаків на позначення природних реалій; українська абстрактна лексика в синхронії та діяхронії; образи та символи в художньому просторі мови; система антропонімів української мови в сучасному полідискурсивному комунікативному просторі; формування лінгводидактичних компетентностей майбутнього викладача української мови; інноваційні технології навчання української мови.

Науковці кафедри переконані, що без детального вивчення закономірностей розвитку та функціонування української мови складно говорити про розвиток і становлення загальноукраїнських ознак мови, про множинність інтерпретацій навколишньої дійсності, притаманних як минулому, так і сьогоденню.

Цілісність наукової проблематики створюється не лише тим, що до аналізу залучаються літературні, публіцистичні тексти, зокрема й створені на території півдня України, нижньонаддніпрянські діалектні одиниці, – з одного боку, але й тим, що вони розглядаються в контексті найбільш активних мовних процесів, притаманних різним епохам, – з іншого. Цим пояснюється актуальність таких проблем, як національна специфіка мовотворчої діяльності людини, семантико-граматичний простір та естетичні інтенції автора в образній експлікації внутрішнього і зовнішнього світу людини, становлення й зміни мовних форм у процесі історичного розвитку, диференційований підхід до опису динаміки освоєння навколишнього світу мовною свідомістю, виявлення рис актуального світосприйняття й регіональної ідентичності.

У зв'язку з цим актуальною також є потреба введення в науковий обіг нового фактичного матеріалу, виявлення взаємозв'язків між національною культурною специфікою мовної комунікації та чинниками соціальними, загальнопсихологічними, власне мовними тощо.

Об'єкт дослідження – українська мова в полідискурсивному просторі сучасної комунікації.

Предмет аналізу – закономірності функціонування всіх рівнів мовної системи.

Наукова новизна дослідження зумовлена інтегративним підходом до об'єкта дослідження, зокрема застосуванням філософського, естетичного, етнокультурного, історичного підходів до вивчення української мови, а також введенням у науковий обіг раніше не вивченого мовного матеріалу, що відображає специфіку сучасної комунікації.

Сфера застосування визначається практикою викладання української мови і можливістю впровадження результатів дослідження у галузі наукової, ділової, соціальної, міжкультурної комунікації.

Без сумніву, задекларований напрям роботи кафедри охоплює чимало складних питань, що потребують розв'язання, оскільки мова – це продукт тривалого історичного розвитку народу, у виникненні, формуванні й функціонуванні якого є певні закономірності. У науково-дослідній роботі кафедри накреслюються такі концептуальні підходи: глибоке оволодіння теоретичними питаннями будови сучасної української літературної мови на всіх рівнях, які показують нашу мову як систему систем, що сформувалася упродовж тривалого періоду її функціонування; формування умінь донести здобуті знання до свідомості учнів шкіл різного типу шляхом включення в навчальний процес (лекції, семінари, практичні) передових педагогічних технологій, які можуть наслідуватися студентами в подальшій педагогічній роботі; формування умінь і навичок проводити науково-лінгвістичні дослідження в галузі вивчення сучасного стану української мови та її історії.

Керівник НДР
Завкафедри

Т. В. Сіроштан
З. О. Митяй